

Ljubljanski zvon

Mesečnik za književnost in prosveto

Letnik XLI.

Uredil

Dr. Joža Glonar

Per. II 62/41 (1 ex)

V Ljubljani 1921

Last in založba »Tiskovne zadruge«, z. z. o. z.

Natisnila Delniška tiskarna, d. d.

PROF. Dr. R. NAHTIGAL.

MATIJA MURKO.

(O priliki šestdesetletnice njegovega rojstva.¹)

Slovenski, a zlasti tudi slovanski javnosti dobro znani učenjak slavist univ. prof. dr. Matija Murko praznuje letos šestdesetletnico svojega rojstva. Rodil se je 10. februarja 1861. leta na Drsteli pri Ptujju, na tistem vzhodu slovenskega jezikovnega ozemlja, iz katerega je izšla ne le cela vrsta odličnih poznavavcev slovenskega jezika, kakor so bili n. pr. Anton Murko (rojen 1809. pri Sv. Ropertu v Slovenskih Goricah), Stanko Vraz (1810), Oroslav Caf (1814.), Davorin Trstenjak (1817.), Božidar Raič (1827.), Josip Šuman (1836.), Maks Pleteršnik (1840.), Anton Raič (1845.), Jakob Sket (1852.), Josip Lendovšek (1854.) i. dr., temveč tudi slavna slavista prvaka Franc Miklošič (1813.) ter iz bližnjega hrvaško-kajkavskega sosedstva Vatroslav Jagić (1838.). Prof. M. Murko spada nedvomno med naše najboljše slaviste sploh, pa naj je to že starejša generacija po Miklošiču z Matijo Valjavcem (1831.), Gregorjem Krekom (1840.) in Stanislavom Škrabcem (1844.), njegova s Karolom Štrekljem (1859.) in Vatroslavom Oblakom (1865.), ali pa tudi katera poznejša. Njegov pomen sega seveda daleč preko ozkih mej slovenskih znanstvenih interesov, a njegova pot preko več znamenitih univerz se more primerjati le še z Jagičevo.

Ko je naš slavljeneec vseskozi odlično prešel srednje šole v svoji štajerski domovini, na Ptujju in v Mariboru, je prišel l. 1880. kot devetnajstleten mladenič na dunajsko vseučilišče, kjer si je izbral za svoj specialni študij slavistiko in germanistiko ter pri-

¹ Članek o prof. Murku je razširjen slavnostni govor, ki ga je pisec gornjih vrst govoril kot Murkov kolega v Gradcu dne 10. marca 1917. l. o priliki Murkovega poziva in odhoda na Lipsiško univerzo. Kratke životopise so dosedaj objavili češki «Ottův Slovník naučný», ruski «Enciklopedičeskij slovar' Brokgauza-Efrona», dr. K. Glaser, «Zgodovina slovenskega slovstva», IV, 194, «Godišnjak» srpske kraljevske akademije, XVIII (1904) ter T. St. Grabowski, Dr. M. Murko i jego dotychczasowa działalność naukowa, Kraków 1909. Na razpolago so bili piscu tudi neki osebni podatki prof. Murka. V slovníku je kot leto rojstva pomotoma navedeno «1860».

merjalno jezikoslovje in tako postal učenec svojega slavnega ožjega rojaka Franca Miklošiča, znamenitih germanistov Richarda Heinzela in Ericha Schmidta ter etnologa Friedricha Müllera. Posebno ozki slušateljski stiki so ga vezali, kakor je samo ob sebi umljivo, z Miklošičem, ki ga je tudi pritegnil na pomoč svojim tedanjim delom, n. pr. pri izdaji etimološkega slovarja slovanskih jezikov (1886.). Zato ni čuda, da je slavljencev prvi spis v Ljubljanskem Zvonu l. 1886. bilo lepo in navdušeno napisano poročilo «o Miklošičevih novejših delih» (Ljublj. Zvon, VI., 248, 300). Že preje pa se je o priliki Miklošičeve sedemdesetletnice l. 1883. kot učenec in voditelj dunajskega slovenskega dijaštva — bil je predsednik akademičnega društva «Slovenija» — z veliko erudicijo in spretnostjo potegnil v pravdi o hrvaškem jeziku za svojega učitelja ter napisal v vrsti podlistkov v «Slovenskem Narodu» «Poslanico hrvatskemu akademičnemu društvu ‚Zvonimir‘ v Beču», ki je izšla tudi kot posebna brošura. Hrvaška mladina se namreč ni hotela udeležiti Miklošičeve slavnosti, ker je v svojem nepoučenem šovinizmu mislila, da je Miklošič v svojih delih zatajil «hrvaški» jezik. Za slavljencevo mišljenje je v njej (str. 31) posebno za današnji čas zanimiv odstavek: «Ali hrvatska mladež greši tudi proti ‚hrvaško-slovenski zajednici‘. Da se pa tendenca tega spisa sploh kakor naslednjih vrstic ne razume krivo niti od Slovencev niti od Hrvatov, razglša njih pisalec, da spada k najprepričanjšim zastopnikom te ideje in da se mu zdi potrebno in se ve da tudi mogoče, da se počasi oni proces, kateri je Hrvatom in Srbom dal jeden književni jezik, razširi tudi na Slovence.»² — S svojim učiteljem Miklošičem se je bavil Murko še pozneje nekolikokrat: posvetil mu je lepo študijo o njegovih mladih in vzgojnih letih (1898.) ter napisal dva nekrologa (1891.). Nekaj manjših zapiskov o njem ima tudi še «Ljubljanski Zvon» (1891. in 1893.).

L. 1886. je Murko dovršil svoje univerzitetne študije ter postal deležen redke časti, da je bil promoviran «sub auspiciis imperatoris». Pri svečani promociji je predaval o pomembnosti tujk v jezikih z njih kulturno-historičnim ozadjem (Die Bedeutung der Fremdwörter, Wiener Zeitung 1886., Nr. 43, 44), kar nam kaže veselje do etimološkega in pomenoslovnega dela, katerega zanimanja se je navzel pri Miklošiču in katero je še nedavno zopet

² Razstavljeno tiskano že v originalu.

pokazal s krasno oceno novega etimološkega slovarja slovanskih jezikov E. Bernekerja (*Deutsche Literaturzeitung* 1914.). Prim. tudi oceno Gebauerjevega staročeškega slovarja (ravnotam, 1904.) ter razpravo o «suženj» in «muka» (*Wörter u. Sachen*, I., 1909.).

Po doseženem doktoratu je nastopil Murko l. 1887. poldrugoletno potovanje po Rusiji v znanstvene svrhe, da se še dalje vglubi v ruski jezik in književnost ter si nabere raznovrstnega znanstvenega gradiva. Prepotoval je Rusijo v različnih smereh ter z odprtim očesom in razumno glavo pazljivo motril vse tamošnje življenje, kar se vidi iz «potnih spominov in vtiskov», objavljenih l. 1889. v «Ljubljanskem Zvonu» pod naslovom «V provinciji na Ruskem». Ruskim problemom je stopil še bližje po svoji vrnitvi, ko je postal referent za slovanske časopise v dunajskem vnanjem ministrstvu, pa je umevno, da je bil mnogo pozneje, leta 1907./1908., ravno on poklicani recenzent knjige Poljaka Maryana Zdziechowskega o osnovnih problemih Rusije («Ljubljanski Zvon» 1907. in «Österreichische Rundschau», XII.). Poleg omenjenega časopisnega referata je Murko po svoji vrnitvi prevzel še mesto učitelja ruskega jezika na javnem zavodu za vzhodne jezike, pozneje tudi na konzularni akademiji, ter mesto učitelja slovenskega jezika na zavodu «Theresianum». Obenem je postal središče in duša vsega slovenskega in slovanskega društvenega življenja tedanje dobe na Dunaju. Pri tem mu je zlasti dobro služilo njegovo čudovito praktično znanje vseh glavnih slovanskih jezikov, kar je posebno med slavisti zelo redka prikazen. Tudi pisal je v raznih slovanskih jezikih, kakor slovenskem, srbsko-hrvaškem in češkem.

Z vrnitvijo na Dunaj pa se pričanja pri Murku seveda tudi razsežnejše in mnogostransko znanstveno delovanje, katerega prva doba sega do časov habilitacije za docenta slovanske filologije na dunajski univerzi (1897.). To delo se je gibal nekako v štirih smereh, tičoč se 1.) slovanske starejše literarne zgodovine, zlasti srednjeveške povestne književnosti in nje prehajanja od naroda do naroda; 2.) slovenskega jezika in njegove književnosti; 3.) kritičnega dela v Jagićevem «Archivu» za slovansko filologijo, ter 4.) informativnega dela o raznih Slovanov se dotikajočih vprašanj na različnih straneh. Poleg tega se vidijo tudi že priprave za habilitacijski spis. Občudovati moramo veliki razmah, ki ga tekom nekolic let dvigne med najodličnejše in najbolj mnogostranske slaviste.

Pri dunajski akademiji znanosti je izšel l. 1890. važen spis o «povesti sedmerih modrijanov pri Slovanih» (Die Geschichte von den sieben Weisen bei den Slaven, Sitzungsber. der phil.-hist. Classe, CXXII), s katerim si je pridobil priznanje tako izbornega poznavavca srednjeveške literature, kakor je bil Gaston Paris. O isti stvari nadaljuje v «Radu» Jugoslavenske akademije v Zagrebu (Bugarski i srpski prijevod knjige o sedam mudraca, Rad C), ter v «Zeitschrift für vergl. Literaturgesch.» (Beiträge zur Textgeschichte der Historia septem sapientium, Neue Folge, IV.). S to snovjo je v zvezi «roman Apolonija, kralja tirskega» in dr., s katerim se bavi l. 1891. in 1892. v Jagičevem «Archivu» (Die russische Übersetzung des Apollonius von Tyrus und der Gesta Romanorum, Archiv, XIV in prim. tudi XIII). Tu zasleduje tudi starejše literarne severnoslovanske, češko-poljske in poljsko-ruske stike. Pozneje je priobčil o podobni snovi razpravo «Zapadna epistola o nedelji v južnoslovanski književnosti» (v Zborniku, izdanem v čast Jagičeve sedemdesetletnice), posebno pa je mogel govoriti o tem še v knjigi o starejših južnoslovanskih književnostih (1908.). Vse omenjene razprave se odlikujejo po svoji literarno-historični primerjalni in tekstno-kritični metodi.

Poleg njih pa je postavil naš slavljeneč v ospredje svojega znanstvenega zanimanja takoj spočetka tudi slovenski jezik in njega književnost. L. 1891. in 1892. je izšla v «Letopisu Matice Slovenske» obširna in izborna razprava o tako težkem predmetu, kakor so enklitike v slovenščini, a v razpravi v «Archivu», XIV., iz l. 1892. razlaga nekatere oblike slovenskega jezika. Že l. 1890. poroča v «Ljubljanskem Zvonu» o «Prešernu pri Rusih», a sledeče leto objavlja svoj slavnostni govor o Prešernu, ki ga je govoril na dunajski slavnosti o priliki devetdesetletnice Prešernovega rojstva. Tudi k stoletnici je prispeval pozneje spis «Misli k Prešernovemu životopisu» (Ljublj. Zvon, 1901.). L. 1891. je imel žalostno nalogo, napisati nekrolog svojemu bivšemu učitelju Miklošiču (v Letopisu Matice slov. in v Neue freie Presse). L. 1895. podava v «Ljubljanskem Zvonu» sliko Ivana Navratila ob njegovi sedemdesetletnici. V ta čas spadajo tudi temeljiti članki o Slovencih, njih jeziku, književnosti in narodopisu v češkem Ottovem Slovníku Naučnem. Prim. še v «Ljubljanskem Zvonu» kratka zapiska o Kopitarju in Franu Jeriši (Ljublj. Zvon 1886. in 1887.) in v Zeitschrift für österr. Volkskunde, I. in III. pregled slov. etnografske literature za l. 1894. in 1895. Tu naj omenim končno še objavo

treh hrvaških listin iz Kostanjeviškega samostana v «Izvestjih muz. društva za Kranjsko» za l. 1893.

Izredno plodovito je tudi slavljencevo ocenjevalno delo v Jagičevem Arhivu za slovansko filologijo, katero pričinja z l. 1890. in katero teče posebno obilno v tej prvi dobi znanstvenega delovanja. Tu nahajamo ocene knjig in razprav o starejši ruski, češki in poljski literarni zgodovini in njih medsebojnih stikih, pa tudi o novejših pisateljih in pesnikih, kakor o predhodniku poljskih romantikov Brodzinskem ter o Mickiewiczu in Ševčenku, o beloruščini in o beloruskih ter maloruskih narodnih pesmih in drugem narodnem blagu, o ruskem in slovanskem narodopisju, o narodno-pravnem značaju Slovanov in dr.

V informativnem pogledu se spominjam zlasti zanimivih doneskov v odličnem dunajskem tedniku «Zeit», n. pr. iz novejše ruske literature o Čehova povesti «Mužiki» i. dr., ali to gradivo mi sedaj ni dostopno. Več takih doneskov ima tudi «Ljubljanski Zvon», kakor n. pr. o Kopernickega poljskem prevodu srbskih narodnih pesmi o bojih na Kosovem polju «Na Vidov dan» (1889.), «Poljska ustava z dne 3. maja» (1891.), «Misli s češke razstave», o Budilovičevem «Slavjanskoje obozrénije», «Češka opera na Ruskem», o Šreplovem spisu «O Vrazovoj kritici» (1892.), o Masarykovi knjigi «Česká otázka», «Akademijin predsednik, ki piše za kmete», «Gribojedova Aleksandra Sergejeviča stoletnica» (1895.), «Dela po narodopisni razstavi češko-slovanski» (1896.) in morda še kaj. O zadnjem predmetu, praški «narodopisni razstavi češko-slovanski» iz l. 1895. je podal tudi podrobnejši poročili (v Letopisu Mat. slov., 1896., in v Mittheilungen der anthropolog. Gesellschaft in Wien, XXV.), o slovenski narodopisni literaturi za l. 1894. in 1895. pa je izšel pregled v Zeitschrift für österr. Volkskunde, I. in III. Praška narodopisna razprava je v Murku sploh zbudila veliko zanimanje za narodopisje, a iz tega zanimanja se je pozneje razvila cela vrsta naravnost klasičnih razprav o slovanskih narodopisnih problemih, vežočih narodopisna in jezikoslovna prašanja.

V Murkovo informativno delo te dobe spadajo tudi že omenjeni članki o Slovencih v Ottovem Slovníku Naučnem. Tudi to panogo, v kratkem obrisu predstaviti kar cel narod ali deželo, je Murko pozneje razvil do pravega mojstrstva, a deležni so postali tega predvsem Hrvati in Srbi (prim. «Kroaten und Serben» v «Österr. Rundschau» IX., 1906., v srpsko-hrvatskem prevodu v Osijeku 1907.; «Die Balkanslaven.» Veröffentlichungen der Handelshoch-

schule München III., 1914.); «Das serb. Geistesleben» v «Süddeutsche Monatshefte» 1916.; «Die slav. Liturgie an der Adria» v «Österr. Rundschau» II., 1905.; «Die ethnograph. Verhältnisse Russlands» v «Internat. Monatsschrift für Wissenschaft, Kunst und Technik» XIV., 1920.).

Leta 1897. je pristopil naš slavljeneec k habilitaciji za privatnega docenta slovanske filologije na dunajski univerzi ter izdal v to svrhu svoje znamenito delo o «nemških vplivih na češko romantiko» z dostavkom o «Kolláru v Jeni in pri Wartburški svečanosti» (Deutsche Einflüsse auf die Anfänge der slavischen Romantik, I. Theil. Die böhmische Romantik. Graz 1896.). Početek zanimanja za to dobo pa sega že nekaj let nazaj, v leto stoletnice Kollárjevega rojstva (1893.). Tedaj je v jubilejnem «Sborníku» objavil nekaj Kollárjevih pisem ter češko razpravo o Kollárjevi slovanski vzajemnosti (Kollárova vzajemnost slovanská), a naslednje leto je orisal «Jana Kollára» tudi za Letopis Matice Slovenske. O razpravi v «Sborníku» pravi Jagić: «Das Anziehendste enthält die hübsch geschriebene Skizze Dr. Murkos» (Archiv, XVI. 293.). S pripravami k velikemu delu o «nemških vplivih» je v zvezi tudi slavljencev pregled literature k Šafaříkovi stoletnici (Archiv XVIII., 1896.). Prim. še objavo pisma St. Vraza Hanki (Vienac 1896.) ter «Danjkovo in Čopovo pismo do Šafaříka» (Ljublj. Zvon 1898.).

Knjiga o nemških vplivih na češko romantiko je zbudila splošno in veliko pozornost, kakor se to redko dogaja resnično znanstvenim delom.³ Tako kompetentni češki strokovnjak kakor literarni

³ Ocene so objavili (podatkov mi sedaj ni mogoče vseh izpopolniti): Österr. Literaturblatt, VI, 270 (Helfert), Literar. Anzeiger, XIII, Nr. 4 (Dr. J. Ranftl), Polnische Post, III, Nr. 1 (Dr. M. Zdziechowski), Zeitschrift für vergl. Litteraturgesch. N. F. (isti), Göttinger Gelehrter Anzeiger, 1899, Nr. 8 (A. Hauffen), Deutsche Litteraturzeitung, 1897, Nr. 21 (W. Nehring), Dom in Svet, 1897, št. 12, 14, Zeitschrift für deutsches Altertum, XLIV (W. Vondrák), Deutsche Revue, Listy filologické (J. Jakubec), Historische Zeitschrift (K. B.), Deutsche Zeitschrift f. Geschichtswiss. N. F., II, 177 (Soerensen), Vienac, 1897, br. 6, Literar. Centralblatt, 1897, Nr. 18, Literar. Rundschau, 1897, Nr. 10 (A. E. Schönbach), Euphorion, IV (J. Krejčí), Literaturblatt für germanische und romanische Philologie, XXII, 1901, Nr. 3—4 (H. Lambel), Mittheilungen des Inst. für österr. Geschichtsforschung, XX, 138 (S. M. Prem), Bericht des freien deutschen Hochstiftes zu Frankfurt am Main (Dr. M. Koch), Die Zeit, XI, Nr. 138 (Th. G. Masaryk), Das Magazin für Litteratur, LXVI, Nr. 18 (A. L. Jellinek), Revue historique, 1899 (J. Goll), Die Nation, 1897, Nr. 51 (A. St.), Časopis český histor., III, 98 (J. Máchal), Časopis musea král. česk., 1897, 171 (Fr. Bílý), L. Rozhledy, VI, 389, Moravská revue, I, 5 (Th. G. Masaryk), Ate-

historik J. Vlček na sledeč način razlaga in ceni imenovano delo (Archiv XX., 419.): (Prof. Murko) «je hotel ugotoviti romantični značaj, romantično okrasko češke nacionalno-patrijotične ideje za časa borb za svobodo ... in to se mu je ... popolnoma posrečilo. Ideje kot take niso Nemci spravili na dan ter jo na Češko šele presadili, temveč latentna, domača, vkoreninjena ideja je dobila v češkem narodu po analognih stremljenjih Nemcev svojo popolno okrepitev, svojo časovno, moderno obliko, svoj romantični značaj.» «Murkova nedvomna zasluga je, da je prvikrat obsežno in po virih ... dokazal vpliv nemške romantike ... na češko renesanso XIX. stol. S tem je spravil spoti zopet dobršen kos razvpi-tega kitajskega zidu v prid primerjalnega literaturnega raziskovanja in obenem našel za novočeško produkcijo prve polovice XIX. stol. njeno organično zvezo z zapadnoevropskim literaturnim razvitkom. Njegovo delo je tem hvalevrednejše, ker mu je bila nepopularnost primerjalne literarno-historične metode na Češkem prav dobro znana» (str. 420.). «V celokupnosti je torej Murkova knjiga eden iz najbolj zanimivih in važnih doneskov k primerjalni zgodovini češke literature. Pojasnila je mnogo, razširila silno duševno obzorje, ter podala tudi tam plodotvorne izpodbude, kjer ni mogoče soglašati z njegovim nazorom» (str. 427.). V dostavku k Vlčkovi oceni pozivlja urednik Jagić, naj se knjiga prevede na češki in ruski jezik. Še drug češki literarni historik, A. Novák, se vrača v arhivu (XXVI., 446.) k Murkovi knjigi, jo imenuje «važno publikacijo ... že izvedeno s primerjalno literaturno metodo» ter nadaljuje: «S pomočjo silne koncepcije je postavil Murko tudi češki preporod v okvir enotne velike evropske duševne struje: romantike; njegova fina konstrukcijska umetnost je podredila vse osebnosti eni enotni ideji, vsa dela enemu posebnemu tipu.» Končno naj omenim še tretjega odličnega češkega literarnega historika Jana Jakubca, ki v Murkovem životopisu v Ottovem Slovníku Naučnem imenuje Murkovo delo «směrodatný spis», ki je «prinesel v češka literarno-historična raziskavanja nove vidike, spravljajoč češko literaturo v trdnejšo zvezo s svetovnim idejnim tokom.» Pripominja tudi nenavadno pozornost, s

neum, 1897, 390 (P. Chmielowski), Przegład polski, 1, 125, 1897, V, 329 (Dr. M. Zdziechowski), Przegład literacki, II, Nr. 7 (Dr. J. Leciejewski), Žitje i Slovo, IV, 81 (J. Franko), Izvēstija II-go otdělenija petrograjske akademije, II, 4/1109 (N. K. Grunskij), Archiv für slavische Philologie, XIX, 612, XX, 417, 446 (E. Kraus, Vlček, Novák).

katero je bilo to Murkovo delo sprejeto ne le pri Čehih, temveč tudi v vsem drugem slovanstvu in med Nemci.

Tako se je prof. Murko s posebne vrste znamenitim habilitacijskim spisom še bolj uveljavil v slovanski filologiji, a knjiga njegova je postala jedna iz osnovnih in mnogo citiranih te stroke. Ž njo in s habilitacijskim predavanjem o «prvih korakih ruskega romana» (Ljubljanski Zvon 1897. in Wiener Zeitung 1897., Nr. 6, 7) pa je slavjenec tudi še pokazal, da se je njegovo znanstveno zanimanje tedaj izrazito okrenilo v smeri novodobne literarne zgodovine, pa je bilo pričakovati, da se iz tega njegovega delovanja sčasoma izcimi posebna univerzitetna stolica za slovanske literature, kakor so jo dotle poznale že vse druge filologije, izvzemši slovansko, pa je ta stvar šele sedaj, in sicer slučajno najlepše na ljubljanski univerzi uravnana, kjer zastopata dva odlična strokovnjaka, jeden starejšo, drugi novejšo slovansko literarno zgodovino, a oba še s posebnim ozirom na domačo. Z Murkom se je stvar zasukala drugače. On je sicer nadaljeval v započeti smeri. Kot docent je predaval n. pr. v letnem tečaju 1897. l. o «Janu Kolláru», a v zimskem tečaju 1897./1898. l. o «romantiki pri Južnih Slovanih», kar sem z velikim veseljem mogel tudi jaz poslušati. Že naslov drugega predavanja kaže, da se je slavjenec od Čehov obrnil tudi k južnim Slovanom in to seveda predvsem k njih posebnemu literarno-kulturnemu in nacionalnemu gibanju, znanemu pod imenom «ilirizem». Študij romantike pa ga je privel mimogrede tudi že k južno-slovańskemu narodnemu epskemu pesništvu, iz katerega si je splel ravno nedavne čase nove lovorike. Iz tega pa se razvidi tudi, kako plodovit je vsak obširno in sistematično temeljito zasnovan znanstveni študij. V dunajski «Chronik des Wiener Goethevereins» (XI., 1897., zv. 9—10) je mogel tako pisati o «Goethejevih odnosjih k Češki» ter o «Goetheju in srbskem narodnem pesništvu» (v «Chronik» je izšlo oboje v ekscerptu, obširnejše pa prvo v praški «Politiki» 1897., št. 20, 23, 26, drugo v dunajskem tedniku Zeit 1899., št. 256.). V Arhivu l. 1897. ocenjuje spise o prvi novočeški pesniški šoli, o pesniku Puchmajerju in preporodniku Mareku. V zborniku na čast germanistu R. Heinzelu, svojemu znamenitemu in spoštovanemu učitelju in germanisticis, je objavil l. 1898. prezanimiv sočen opis «Miklošičevih mladili in vzgojnih let», ali v literarno-historičnem pogledu pravzaprav o Miklošiču kot Iliru in prijatelju tri leta starejšega ožjega rojaka St. Vraza, glavnega in najboljšega pesnika ilirske dobe pri Hrvatih (Forschungen

zur neueren Literaturgeschichte, Festgabe für Richard Heinzel, Weimar 1898.). V zborniku na čast Strossmayerja «Spomen-Cviete» (1900.) pa je razpravljajal po prvih virih, o «početku Gajevih Novin in Danice.» Mnogo let pozneje je mogel o vsem tem na kratko vkupno govoriti v pregledu južnoslovanskih literatur (v zbirki «Kultur der Gegenwart» 1908.), a o Drechslerja-Vodnika monografiji, tičočiči se St. Vraza, je poročal posebej v «Ljubljanskem Zvonu» (1910.). Iz istega 1910. l. sta dva zapiska o Vrazu v mariborskem «Časopisu za zgodovino in narodopisje» (VII.): «Vrazove za tisk pripravljene slovenske pesmi» in «Vraz v Solčavi». Šrepelov spis «O Vrazovoj kritici» je naznanil v Ljubljanskem Zvonu že l. 1892. Eno njegovo pismo je objavil v Viencu 1896. Iz posla z romantiko je sledila končno že l. 1897. tudi še razprava o «prvih uspoređivačih sanskrita sa slovenskim jezicima» (Rad jugoslav. akademije v Zagrebu CXXXII.), prežete pa so tega tudi «Misli k Prešernovemu životopisu» (Ljubljanski Zvon 1901.). Prim. tudi gori omenjeni objavi pisem Hanku in Šafařiku.

(Konec prihodnjič.)

JANKO GLASER:

MISEL PRED SPANJEM.

Na tebe mislil sem z zaprtimi očmi.—
in moje misli bile so kot reka,
ki v solncu letnem mimo se odteka.

Kar ti
nenadoma si prišla in prebredla
jo z belo nogo, tiho, brez šumenja —
jaz sem strme te čakal sred zelenja —
in ko sem mislil, da boš k meni vsedla
na breg se solnčni, več bilo te ni ...

Že v daljavi zadnji val usahnil:
moj trudni sen je v spanje omahnil.

